

Päätös eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta

YTHJ 17.10.2025 § 44

783/03.03/2025

Valmistelija

Terveysvalvonnan johtaja Sampsa Kinnunen,
samps.kinnunen@savonlinna.fi, p. 044 775 4752

Selostus

Tausta ja nykytilanne

Itä-Savon ympäristöterveydenhuolto järjestää kunnalliset eläinlääkäripalvelut Savonlinnassa, Enonkoskella, Juvalla, Puumalassa, Rantasalmella ja Sulkavalla. Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi yhteistoiminta-alueella 10 kunnaneläinlääkärin ja kaksi valvontaeläinlääkärin vakituista virkaa sekä neljä eläintenhoitajan tehtävää. Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella järjestetään omana palveluna kahdessa päivystyspiirissä ja säännöllisesti palkataan myös ulkopuolisia päivystäviä eläinlääkäreitä. Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on todettu haasteita koskien kilpailuneutraliteettisääntelyä. Taustalla on ollut myös tarve selkeyttää julkisten eläinlääkäripalvelujen suhdetta yleishyödyllisiä palveluja koskeviin EU:n valtioneuvoston suosittelemiin (SGEI, Services of General Economic Interest).

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Alueellisen järjestäjän tulee määritellä lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistapa ennen uuden lain voimaantuloa. Järjestämisvastuuta määritettäessä on otettava huomioon alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta.

Uuden lain vaatimukset järjestäjälle

Uuden eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaan kunta, jäljempänä järjestäjä, huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin laissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin.

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:ssä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella.

Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkärintäpö).

Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen siitä, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, kiireellistä eläinlääkäripapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäripapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle.

Eläinlääkintähuoltolain 20 §:n mukaan järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään mainitussa laissa.

Järjestäjän on huolehdittava muissa 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa kuin elintarvikelaissa kunnaneläinlääkäriille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Palvelutarpeen selvitys

Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon alueella merkittävimpiä tuotantoeläintiloja on siten, että nautatiloja noin 280 kpl, sikatiloja 4 kpl, yli 50 lampaan tiloja noin 15 kpl, ammattimaisia / laajamittaisia hevostiloja noin 40 kpl, munintakanaloita 7 kpl, vesiviljelylaitoksia 7 kpl ja mehiläistarhoja 5 kpl. Lisäksi alueella on laajasti pienempiä lammas- ja vuohitiloja, harrastekanaloita ja harrastetarhaajia. Lemmikkieläinten määräksi on arvioitu 5875 kpl (1/8 väkiluvusta), joista valtaosa on koiria ja kissoja. Lisäksi kausimatkailu on merkittävä työllistäjä lemmikkieläinten osalta.

Vuonna 2024 eläinlääkintähuollon suoritteisiin kirjattiin 2487 hyötyeläinsuoritetta ja 6205 pieneläinsuoritetta. Kirjatuista suoritteista vuosittain noin 20 % on päivystysaikaisia toimenpiteitä.

Eläinlääkäripalvelujen markkinakartoitus Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon alueella

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun määrittämiseksi ja alueellisen palveluntarjonnan kartoittamiseksi on koottu tiedot alueella toimivista yksityisistä eläinlääkäripalveluiden tuottajista. Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon alueella toimii vakiintuneesti kaksi pieneläinklinikkaa. Eläinlääkäripalveluiden tuottajille on lähetetty webropol-kysely, jolla selvitettiin toiminnan laajuutta ja luonnetta.

Vastausten perusteella yhdessä järjestämisvastuuseen kuuluvista kunnista on tarjolla kaksi yksityistä pieneläimille suunnattua eläinlääkäriasemaa. Kyseisten toimijoiden koko vaihtelee 1,5-3 eläinlääkärin välillä. Toimijat tarjoavat palvelujaan pieneläimille pääasiassa virka-aikaan, mutta molemmilla on käytössä yksi iltaan pidennetty päivä viikossa. Viikonloppuina auki olevia tai yöaikaista yksityistä eläinlääkäripalvelua ei ole tarjolla Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon alueella.

Yksityisillä eläinlääkäriasemilla on samankaltainen laaja peruseläinlääkäripalveluvalikoima kuin kunnaneläinlääkärin vastaanotoilla, joka sisältää muun muassa rokotuksia, tavanomaisten tulehdus- ja aineenvaihduntasairauksien hoitoa, tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimuksia ja hoitoa, näytteenotto- ja kuvantamispalveluita, kastroatio- ja sterilisaatioleikkauksia ja perustason hammashoitoa. Lisäksi ainakin toisella klinikoista on tarjolla erikoistasoisia eläinlääkäripalveluita, kuten esimerkiksi kardiologiaa.

Toinen eläinlääkäriasemista ottaa kiireistä hoitoa vaativia potilaita vain, jos sattuu olemaan vapaita aikoja, toinen on varannut aikoja myös kiireisille potilaille. Molemmat eläinlääkäriasemat ilmoittivat pystyvänsä ottamaan vastaan alueen kunnaneläinlääkärin lähettämiä kiireisiä leikkaustarpeen omaavia lähetepotilaita lähes aina klinikan aukioloaikojen puitteissa. Toisaalta molemmat klinikat ilmoittivat ohjaavansa vähintään viikoittain akuuttipotilaita kunnaneläinlääkärin vastaanotolle. Alueen yksityiset eläinlääkäriasemat ilmoittivat ohjaavansa leikkauspotilaansa mahdolliseen jatkohoitoon kunnan päivystykseen klinikoiden aukioloaikojen ulkopuolella. Kumpikaan eläinlääkäriasemista ei ole kiinnostunut julkiseen palveluun kuuluvaan eläinlääkäripäivystykseen. On todettu, että alueen eläinlääkintähuolto on toiminut oikein hyvin tähänkin mennessä, eli ei nähty tarpeelliseksi tehdä siihen muutoksia.

Järjestämisvastuun laajuus

Savonlinnan kaupungin alueellinen ympäristöterveysjaosto on eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaisesti järjestäjä Savonlinnan kaupungin sekä Enonkosken, Juvan, Puumalan, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien osalta. Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuunsa laajuus.

Eläinlääkintähuoltolain 8.1 §:n mukaisen luettelon kaikkien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen alueelliseen järjestämisvastuuseen on tarpeellista kyseisten palvelujen riittävän alueellisen saatavuuden sekä laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa kiireellisen eläinlääkärin avun saatavuus, valvontatehtävät sekä eläintautivalmius. Palvelukohtaiset perustelut ovat seuraavat:

1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi; välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita (mm. rokotus), joten kuuluu aina järjestämisvastuuseen.

2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa on varauduttava tunnistusmerkitsemään kerralla suuri määrä eläimiä, joten on tärkeää varmistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat toimia tässä tehtävässä.

3) Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.

4) Rokotus; Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies, leptospira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokotukset ovat olennaisia infektioautien ehkäisyssä. Vähentämällä infektioautien esiintymistä edistetään sekä eläinten että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautien esiintymistä ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektioautien ja niiden jälkitautien hoidossa. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä.

5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tietyt loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä.

6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaatavuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen; suun terveydenhuollon kohtuuhintaisten palvelujen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä nämä järjestämisvastuuseen. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavat suun terveydenhuoltoon liittyvät perustoimenpiteet eivät merkittävästi vaikuta markkinoiden toimintaan.

7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudalle, sioille, lampaille, vuohille ja poroille; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

9) Kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle; kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta, ja kohtuuhintaisen palvelun saatavuus on välttämätöntä varmistaa järjestämisvastuuseen sisällyttämällä myös kissojen osalta eläinsuojelullisista syistä (kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi). Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmiin. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, joista seuraa riskejä eläinten ja ihmisten terveydelle. Löytöeläinten talteenotto on eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) kunnille asetettu velvoite, ja tehostamalla kissojen kastraatioita ja sterilisaatioita vähennetään kuntien kustannuksia löytöeläinten osalta. Koirien kastraatio sisällytetään myös järjestämisvastuuseen palvelun saatavuuden varmistamiseksi. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten koiran kastraation järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Koiran kastraatio voi olla välttämätön harvinaisessa tilanteessa, jossa uroskoiran todetaan kantavan *Brucella canis* -bakteeria. *Brucella canis* voi tarttua myös ihmiseen.

10) Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) Synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen

14) Eläimen lopetus. Kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelujen tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on vaihtelevasti tarjolla, jolloin sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Järjestämisvastuun taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen (§17)

Uuden eläinlääkintähuoltolain 17 §:ssä säädetään muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä. Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen järjestämisvastuuseen täydentävänä palveluna on Itä-Savon ympäristöterveydenhuollossa tarpeellista osaltaan laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi, työn mielekkyyden säilyttämiseksi sekä potilaan kohtuuttomalta kuljetukselta välttymiseksi.

Täydentävät eläinlääkäripalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella sekä kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Muut kuin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut eivät saa olla erikoiseläinlääkinnän taseisia, niitä tarjotaan käytössä olevien resurssien puitteissa ja ne tulee hinnoitella markkinaperusteisesti.

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää:

- 1) Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua (esimerkiksi vatsaontelon ultraäänitutkimus henkeä uhkaavan verenvuodon havaitsemiseksi).
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten keisarileikkaus koirille, mahalaukun kiertymä, vierasaineleikkaus ja laparotomia, mikäli eläimen lähettäminen jatkohoitoon viivytyksettä ei ole mahdollista. Leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen tai jatkohoitoa yksityisellä palveluntuottajalla ei ole saatavilla.
- 3) Koiran sterilaatioleikkaus. Jotta leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa olisi mahdollista toteuttaa turvallisesti, on eläinlääkäriin ajoittain tehtävä ei-kiireellisiä leikkauksia ammattitaidon ylläpitämiseksi.
- 4) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille. Kunnaneläinlääkäri ei ole mahdollista selvittää luotettavasti, pidetäänkö eläintä tuotantoeläimenä vai lemmikkinä. Lisääntymiseen liittyvillä palveluilla vältetään erityisesti hevosten kyseessä ollen niiden tarpeeton kuljettaminen siittolaan.
- 5) Perustasoinen, esim. vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä sairauden hoito (esim. pyometrialeikkaus, virtsakivileikkaus ja pienet ihokasvaimet) myös muille kuin tuotantoeläimille. Työn mielekkyyden

säilyttämiseksi perustasoinen sairauden hoito on syytä sisällyttää järjestämisvastuuseen täydentävänä palveluna.

6) Veri- ja virtsanäyteanalyysit silloin, kun eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää.

7) Vaativien metabolisten sairauksien, allergioiden, ihosairauksien, neurologisten ongelmien ja tuki- ja liikuntaeläinsairauksien selvittäminen käytettävien resurssien ja välineistön sallimissa rajoissa.

Maksut

Järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15 § mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää alueellinen ympäristöterveydenhuoltojaosto ympäristöterveydenhuollon muiden maksujen käsittelyn yhteydessä erillisellä päätöksellä.

Toimivalta

Hallintosääntö § 8

Esittelijä

Terveysvalvonnan johtaja Kinnunen Sampsa

Päätösehdotus

Alueellinen ympäristöterveydenhuoltojaosto päättää, että Itä-Savon ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on asiaselostuksessa perustellun mukaisesti laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite.

Lisäksi Itä-Savon ympäristöterveydenhuolto voi järjestää asiaselostuksessa mainittuja täydentäviä palveluita markkinaperusteisesti hinnoiteltuina vastaanotolla mm. hoitotarpeen arvioinnissa, käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkärin perustutkinnon antamien rajojen sisällä sekä virka- että päivystysaikana, jos se on kyseisen potilaan tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Tämä päätös tulee kuntalain 143 §:n mukaan voimaan 1.1.2026 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa.

Kokouksessa kuullaan asiantuntijoina kunnaneläinlääkäreitä Anu Korpikallio ja Taru Hirvonen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.